

EL

MAGAZÍN

Núm. 337

Divendres, 12 de juliol de 2024

MÚSICA

Manel Camp, Bufanúvols i Braindrag, entre les novetats discogràfiques

CUINA

El gelat de cítrics, una opció ben refrescant per a l'estiu

ALBERT LLIMÓS

JORDI PANYELLA

"Encara avui la sentència de Puig Antich et glaça la sang"

ENTREVISTA

JORDI PANYELLA

“Encara avui, cada vegada que llegeixes la sentència de mort de Puig Antich se’t glaça la sang”

Coincidint amb els 50 anys de l'execució de Salvador Puig Antich, noves dades confirmen la gran manipulació que es va produir al voltant de la farsa judicial que va acabar amb la seva condemna a mort. El periodista Jordi Panyella (Barcelona, 1966) aporta noves informacions sobre el cas a la reedició del llibre 'Salvador Puig Antich, cas obert' (Angle Ed.). Servirà de base a un muntatge teatral que s'estrenarà a la tardor a la presó Model.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

Situem-nos. Salvador Puig Antich, militant anarquista, condemnat a mort per –presumptament– haver mort un policia durant un tiroteig, l'octubre de 1983. Executat al garrot vil el 2 de març de 1974 a Barcelona, quan tenia només 25 anys. Hi ha dubtes raonables que realment ell hagués mort l'agent?

Raonabilíssims. Només es pot condemnar una persona, en el procés judicial que sigui, si el tribunal o el jutge que assumeix el cas no tenen cap mena de dubte de la culpabilitat. Hi ha aquell llatí tan clar, *in dubio pro reo* (“en cas de dubte, a favor de l'acusat”). I en el cas de Puig Antich, els dubtes sobre la mort del policia Francisco Anguas són tan clars que no se'l podia condemnar de cap manera. I menys a la pena de mort, és clar. Jo sempre resumeixo el cas en una frase que em sembla que permet entendre-ho tot: Puig Antich no era innocent, en el sentit que era un militant revolucionari en una organització que volia canviar el sistema... però no era culpable del crim pel qual va ser condemnat a mort i brutalment executat.

Ell admetia que havia disparat enmig d'un tiroteig en què hi havia una gran confusió. Però tenia més aviat la sensació que era a ell a qui volien matar. De fet, el van ferir i va quedar amb la mandíbula destrossada.

Se'l condemna per un *atemptat terrorista*. I tots sabem el que és un atemptat terrorista: es fixa un objectiu i es va contra aquest, preparant-ho tot. En canvi, els fets que van desencadenar la mort del policia Anguas van passar en una porteria petita d'un immoble, al número 70 del carrer Girona, en una acció policial que anava per detenir uns militants. En el trànsit d'aquesta acció –que essencial-

ment és una baralla entre uns i altres– en Salvador treu una arma i dispara. Amb ànim de fugir, no de matar, i d'això no n'hi ha cap dubte. La policia també dispara. De l'anàlisi de totes les proves i dels testimonis amb què parlo, la deducció és clàssica: va haver-hi foc policial, que també podia ser el causant de la mort de l'agent.

Consta, per aquests testimonis, que va haver-hi molta pressa per recollir les bales que havien quedat al lloc dels fets. És en aquest moment quan es comença a encaminar el procés per culpabilitzar Puig Antich?

Des del minut zero del cas. Començant pel que ara en diríem el relat. La nota que fa la Policia Nacional parla d'*el asesino*. La presumpció d'innocència no existeix. I s'actua sobre les proves per eliminar qualsevol indici de participació del cos en el tiroteig. I centrar les proves només en una persona, en Salvador, perquè la condemna fos fàcil i l'execució, inevitable.

És clar que l'any 1974 encara érem en la dictadura, però tot i així es fa estranyíssim llegir que l'autòpsia del cos del policia no es fa en una hospital o una morgue. Es fa en una comissaria!

Tot és inversemblant, i sobretot indignant. Adverteixo el lector del llibre que s'emprenyarà, i es preguntarà: d'això també van ser capaços? I la primera és avui impensable, com molt bé diu. Amb el policia mort a l'Hospital Clínic de Barcelona, on l'any 1974 hi havia als baixos les dependències de l'Instituto Anatómico Forense –on es feien les autòpsies–, el cap superior de la Policia Nacional demana que se li entregui el cos. Per fer l'autòpsia a la comissaria del carrer d'Enric Granados! Un lloc petit, que en absolut no està preparat. Al llibre explico les circumstàncies en què es va treballar, aconseguixo parlar amb un auxiliar de l'autòpsia que acompanyava els metges

“Per dues vegades es va portar el cas a revisió, amb proves de prou pes per reobrir-lo. I sempre s’ha denegat. És la demostració que la tan lloada transició espanyola té moltes mancances”

“Era militant d’una organització revolucionària que volia canviar el sistema, però no era culpable del crim pel qual va ser condemnat a mort i brutalment executat”

amb l’instrumental i que relata com es va fer. I encara més greu, la mentida que s’aixeca en l’informe d’autòpsia que s’aporta al judici.

Quina és aquesta mentida?

Els metges que certifiquen la mort, abans de l’autòpsia, veuen cinc trets en el cadàver. En l’informe de l’autòpsia només se’n van recollir tres... per què? Perquè la policia ha dit que Puig Antich dispara quatre vegades, tres bales que van al cos d’Anguas i una en un graó de l’escala. El forat encara hi és. I si la gent ho va a veure podrà comprovar una altra mentida: és un impacte frontal. Qui el va fer, havia disparat de cara al graó. En canvi, la policia mateixa situava Puig Antich en un angle. Si hagués disparat ell aquell tret, la bala hauria entrat de biaix. O sigui, que tot estava pervertit.

Prenen declaració a Puig Antich. Aparentment, acaba resultant molt llarga...

Vaig parlar amb les infermeres que l’havien atès, i certifiquen que era impossible que gairebé sense

poder parlar fes una declaració que ocupava vuit folis. És una declaració que munta la policia. I un darrer testimoni, dels molts que apareixen, és fonamental: la persona que l’any 1973 feia de secretari del Tribunal Militar de Barcelona, el que havia de jutjar Puig Antich. En aquell moment, un noi que feia el servei militar i li feien ordenar papers. Fins que un dia arriba la policia i li fan treure documents que els implicaven del sumari. Clarament, van anar a esbandir la seva responsabilitat. La indignació que va sentir aquest home va ser tan profunda que quan va acabar el servei militar va decidir anar-se’n a viure a l’estranger amb la seva dona, tan lluny com van poder. No suportaven el fet de seguir vivint en un país que havia fet allò a un jove, en Salvador, a qui no el van deixar arribar ni a complir 26 anys. Van estar uns anys al Brasil, espolsant-se el mal cos que els havia quedat.

Al setembre ocorren els fets, a final de desembre es tanca la instrucció del cas Puig Antich, la sentència és del gener i el 2 de març el maten. No és allò dels presos als Estats Units que passen anys al corredor de la mort fent apel·lacions. A qui li interessava que tot anés tan de pressa?

I es deixa un detall: la sentència és del dia 9 de gener, però és que el judici va ser el dia abans. I va durar un dia, amb aturada per dinar, és clar... He cobert molts judicis, i duren el que hagin de durar en funció de les proves proposades, el que se’n diu el dret de defensa. I poden durar setmanes amb testimonis, pèrits... En aquest cas, un dia. A testimonis que haurien estat clau, com els que van veure més impactes de bala al cadàver dels que deia l’autòpsia, no se’ls va ni deixar declarar. Va ser una farsa absolutament conduïda que sortís aquella sentència que deia “*debemos condenar y condenamos a muerte*”.

Encara avui, cada vegada que ho llegeixes se’t glaça la sang.

Entremig del seu judici es produeix l’atemptat d’ETA on mor el general Carrero Blanco, president del govern d’Espanya. És cert que Puig Antich té consciència en aquell moment que això el perjudicà? Com diu vostè al llibre, “el règim tenia pressa per venjar amb nova sang la sang vessada”?

Ell ho té claríssim. En Salvador rebia la visita reconfortant, dues vegades per setmana, de les seves germanes. Quan hi ha l’atemptat a Carrero Blanco, els transmet la certesa que això anirà malament. És cert, però no és tan determinant per si sol com una visió més àmplia del moment polític que vivia Espanya i la confrontació entre dos sectors del franquisme: un d’aperturista, que veia que el règim s’acabava i calia enfocar-ho tot cap a més obertura, i un altre que volia seguir pressionant. I per desgràcia, va guanyar aquest últim. Arias Navarro, que ha substituït Carrero en la presidència del govern, fa un discurs el mes de febrer de 1974 sobre la pervivència de l’*espíritu del 12 de febrero* –un programa de reforma moderada– però guanyen els durs. Amb l’execució de Puig Antich al garrot vil es volia transmetre a tota la societat el missatge que el règim era inflexible i ho continuaria essent sempre que fes falta.

En reviu tot això impressiona la crueltat amb què se signaven sentències de mort, i les motivacions. Però també la serenitat amb què un jove com Puig Antich afrontava el destí que veu a venir en un moment donat.

Ell va creure que no l’executarien. Des de l’any 1966 no hi havia hagut cap execució a l’Estat espanyol, i hi havia hagut fins i tot l’indult dels sentenciats a mort l’any 1970 en el Procés de Burgos. Però d’altra banda, era una persona compromesa, que sabia a què havien anat i assumia el paper que li havia tocat... evidentment, sense cap ànim d’acabar com va acabar. Al final, la seva serenitat va ser encomiable.

Les noves dades que s’han conegut podrien servir perquè un dia o altre es revisi la sentència?

És l’afany de les germanes des de fa cinquanta anys, des del moment en què se l’executa. Elles sempre diuen que se’l feia passar com un *cremaboscós*. I jo sempre dic que més greu que el que va passar llavors sota la dictadura és l’actitud posterior que ha tingut la justícia de la democràcia espanyola. Per dues vegades es va portar el cas a revisió, amb proves noves de l’estil de les que aporta el llibre i que eren prou de pes com per reobrir-lo. I sempre s’ha denegat, l’últim cop amb dos vots de cinc favorables a la revisió. S’ha aixecat un mur, tot i que és evident que el cas Puig Antich s’ha de revisar. Però hi ha el temor que si s’obre la porta amb el cas Puig Antich vinguin al darrere desenes i desenes d’altres casos que tenen també el dret a ser revisats, començant pel del president Lluís Companys. És la demostració que la tan lloada transició espanyola té moltes mancances.

La commemoració dels 50 anys de l’assassinat de Puig Antich no s’acaba amb la nova edició del llibre. A la tardor el procés de Puig Antich es posarà en escena, i en un lloc molt significatiu. Què serà, el que veurem?

A la presó Model de Barcelona hi haurà la posada en escena d’una obra de teatre que beu del llibre que he escrit. Un projecte molt potent, en el qual fa mesos que estem treballant i que hem finançat a través de micromecenatge. Serà emocionant veure fet realitat un projecte que fa anys que tinc: donar la veu a Puig Antich damunt d’un escenari. La dramàrgia serà a càrrec de Mercè Sàrrias i la direcció, de Jordi Pérez Solé. Hi intervenen les actrius Carme Sansa i Bàrbara Roig, a més de Marc Pujol en el paper d’en Salvador. I al darrere, un servidor com a impulsor i aprenent d’aquest món apassionant del teatre. És una veu ideal per continuar pressionant amb aquest clam de veritat, justícia i reparació, des del lloc mateix on ell va estar empresonat i va ser terriblement executat.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

'Menas'

Aquest acrònim està essent molt important en la política espanyola i catalana. Serveix perquè aquells que fan del discurs xenòfob i antiimmigració el seu únic argument se sentin imbuïts de solemnitat tot criminalitzant uns joves que serien portadors de tots els defectes que s'atribueix als de fora: delinqüència, incivisme, abús de l'estat de benestar, excessos en l'empatia cap als pobres... S'utilitza l'acrònim per evitar que el que hi ha al darrere tingui cap connotació d'humanitat, com una manera neutre de parlar. Però la realitat és que amb aquesta paraulota es posa una etiqueta condemnatòria a menors estrangers no acompanyats, és a dir, noies i nois menors de 18 anys que no tenen cap adult que els aculli o cuidi i que són els serveis socials de les comunitats autònomes els que se'n fan càrrec, els tutel·len, i els proporcionen un sostre i educació. Infants que han fugit de la misèria, que s'han embarcat sols o han perdut la família pel camí, pensant que al món occidental tenen alguna possibilitat més que no pas quedant-se al seu país. Hi ha qui creu que al proporcionar-los acollida es fomenta l'efecte crida perquè en vinguin molts més. Ningú es pregunta per què fugen. A dia d'avui, estem parlant d'uns 10.000 joves en aquesta situació. El problema no resolt és que quan compleixen 18 anys se'ls posa a la porta i que s'espavilin. Aquí comença l'autèntica marginació.

La veritat és que l'acollida que se'ls proporciona deixa força que desitjar. Les instal·lacions sovint són insuficients i amb males condicions. Els processos de tutorització i seguiment no

són els que caldrien –estem parlant de nens sols– i no es gestionen els aspectes o mancances emocionals que se'n deriven. Hi ha molts casos d'abusos i episodis de prostitució infantil al seu entorn. En lloc de proporcionar-los educació i perspectives de futur, se'ls indueix a desenvolupar l'instint de supervivència en condicions miserables. Veuen com en el terreny polític s'han convertit en tema de discòrdia, on moltes comunitats autònomes es resisteixen a oferir una quota d'acollida proporcionada. Sembla obvi que no es poden quedar tots allà on arriben, que és fonamental-

Els mateixos que abusen de la mà d'obra migrant blasmen perquè diuen 'dilueix' la nostra cultura i model de vida

ment Canàries. Fins ara, el repartiment a l'Estat evidencia no tant la desigualtat cultural d'acollida dels territoris, sinó la falta de moralitat d'algunes opcions polítiques. Per l'extrema dreta d'allà i d'aquí, un tema per reafirmar el seu relat sobre una immigració, diuen que induïda, que ens estaria colonitzant i promovent la *gran substitució*. El Partit Popular intenta llimar el discurs reaccionari, però la Comunitat de Madrid és on hi ha proporcionalment menys joves en aquesta condició. Per Vox, la gran excusa per fer un pols al seu soci de les dretes. Tot i que les dades no ho avalen,

es tracta d'associar de manera correlacionada els augments de la delinqüència amb el nombre de *menas* que hi ha radicats al nostre país.

El govern espanyol pretén pactar amb les comunitats autònomes un cert repartiment, ja que resulta obvi que donar atenció a grans quantitats resulta difícil. Canàries en té 3.000 i Galícia 209, per posar exemples extrems. Es tracta de finançar-ho de manera proporcionada no tant per la càrrega que suposa sinó per fer les coses bé. Caldria evitar que aquesta condició d'avui sigui l'avantsala de la marginació del demà. Se'ls ha de proporcionar suport i acompanyament perquè puguin tenir oportunitats i desenvolupar el seu projecte de vida. S'ho mereixen i ens ho mereixem. La cultura de l'estigma cap a ells no els ajuda, i encara menys ens ajuda com a societat. Incorporar-los adequadament és el que cal humanament, però també resulta socialment i econòmicament el més intel·ligent. L'extrema dreta no fa sinó utilitzar el tema tot apel·lant a baixes passions i a la criminalització del diferent. Ho fa aquí, com també a tot Europa. Els mateixos que abusen de la mà d'obra migrant per la seva indefensió, de manera paral·lela la blasmen perquè diuen *dilueix* la nostra cultura i model de vida, no la volen veure pels carrers i la converteixen en el *boc expiatori* de les frustracions personals o col·lectives. La misèria moral, la demagògia, l'exclusió i la xenofòbia campen per la *culta* Europa. A França, sortosament, els electors han posat peu a la paret, i han demostrat dignitat. La mantindrem aquí?

L'import a rebre pel repartidor es fixa a l'aplicació sobre una tarifa de 14 euros/hora (no sé si és actual, la tarifa la vaig veure en una sentència d'un tribunal del social de fa un temps). La mateixa aplicació estima el temps de lliurament del bloc, i en funció d'aquesta estimació es calcula la factura a abonar al repartidor.

Els incompliments o els retards en el lliurament es penalitzen. S'estima que en un dia normal de treball, un repartidor pot arribar a lliurar entre 170 i 375 paquets. Déu-n'hi-do.

M'assabento també que l'Agència Espanyola de Protecció de Dades ha multat una empresa amb 70.000 euros per deixar un paquet a una veïna del destinatari, perquè considera que aquesta manera de fer suposa una infracció molt greu de la normativa de privacitat.

Convençuda estava que els paquets a domicili fomentaven la comunitat i la interrelació entre veïns, i resulta que no, que sempre hi ha un vigilant atent perquè l'individualisme es faci fort. A cop de multa.

Susanna Barquin

DE ROSSEGONS

Paquets i multes

L'altre dia, un repartidor pica a la porta de casa i em passa el telèfon amb una trucada: era la filla d'uns veïns que em demanava si podia recollir un paquet. Clar que sí, vaig dir, i em vaig sentir bona persona. El repartidor em va demanar si podia recollir també un paquet d'un altre veí. Com que estava en plena efervescència de bonisme, li vaig dir que no venia d'un pam, que evidentment que sí. La filla dels veïns va venir una estona després, i va agrair el gest. L'altre veí va trucar a la porta l'endemà, i en comptes d'agradir com l'altra el meu gest em va demanar si allò havia estat iniciativa meua o del repartidor, i li vaig dir que del repartidor (no em puc imaginar com és tenir iniciativa en això).

El veí em va explicar que ja tenia acordat amb altres veïns la recollida de paquets. Vaja, sento la intrusió. Vam tenir una conversa que em deixa-

va perplexa per moments i, finalment, es va oferir a recollir-me un paquet un altre dia. Vaig pensar que podia fer una comanda i marxar uns dies de casa perquè em pogués tornar el favor i no se sentís en deute. Hi ha gent ben estranya.

Quan escau, explico als veïns que a mi no em sap greu, que treballo sovint a casa i que no em costa gens recollir paquets. Era una qüestió d'amabilitat fins l'altre dia, que em va donar per esbrinar una mica més sobre aquest món.

Resulta que la jornada d'un repartidor comença quan arriben a les naus per recollir el que anomenen blocs, grups de paquets a lliurar en àrees d'una certa proximitat. El repartidor ha de recollir puntualment el bloc seleccionat, escanejar-ne el codi i realitzar el repartiment en el període de temps previst. Quan acaba el servei, una aplicació elabora una autofactura que s'abona en períodes setmanals.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

FAITH NO MORE 'Angel Dust'

Slash, 1992

Angel Dust va ser el quart àlbum d'estudi de la formació nord-americana Faith No More, però el primer on el cantant Mike Patton va participar activament en la composició de les peces. I això es va traduir en una obra mestra del rock dur amb passatges instrumentals més complexos i experimentals al costat de lletres sarcàstiques tenyides d'humor negre. I el so és un autèntic tro on es mesclen melodies pop, rock progressiu, alguns elements de *noise* i fins i tot hi colen sàmples quan gairebé ningú ho feia. Els orígens de Faith No More cal buscar-los a San Francisco (Estats Units) el 1979, tot i que amb el nom actual no van debutar discogràficament fins al 1985 amb *We Care a Lot*. El reconeixement i la fama, però, els van arribar sobretot amb *Angel Dust*, que és el seu disc més venut i el que els va portar a girar per tot el món. El 1998, com passa a les millors bandes, es van barallar i van plegar

veles. Afortunadament, 10 anys més tard van tornar i des de llavors han anat fent aparicions puntuals i desaparicions, com quan el 2021 van cancel·lar una gira per problemes de salut de Mike Patton. I quan semblava que ja no en sabríem res més el 2023 hi va haver sorpresa i es van despenjar publicant un nou discàs. Sembla que encara tenen corda. Per fe que no quedi.

NOTES

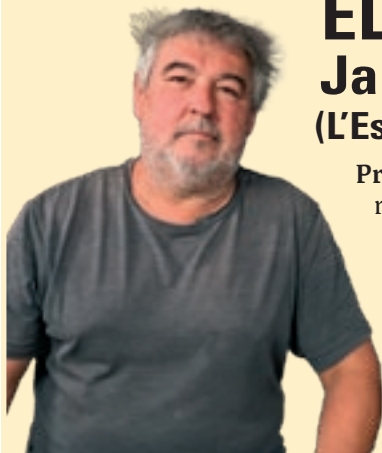
El lleidatà Kelly Isaiah, cantant de Koers, en solitari

Kelly Isaiah, cantant i líder de l'antiga banda de reggae de Lleida Koers, ha iniciat l'aventura en solitari. Ho anava anunciant des de fa mesos a les seves xarxes socials després d'un llarg temps de silenci i ho va certificar fa uns dies publicant *Menteix-me*, un *single* que ve acompanyat d'un videoclip. Aquesta cançó és una de les peces més tranquil·les del que serà el seu primer àlbum, que es titularà *Je je* i que es publicarà a principis del 2025, "ja que la intenció ara és anar traient un *single* cada mes fins que surti el disc complet". Aquest primer *single* és una balada pop amb espurnes de *RnB* afroamericana però en català. La cançó és una crida a l'amor, a l'esperança i a la confiança i té una tornada en anglès on canta "Love from my heart" (amor des del cor). Kelly Isaiah Ogbemor (aquest és el seu nom sencer) va néixer el 1993 a Benin, a Nigèria. Des dels 10 anys, però, que viu a les terres de Ponent i d'adolescent ja es va aficionar a la música. A part de ser cantant i fundador de Koers, amb qui va publicar dos discos i un EP, també és conegut perquè va guanyar la setena edició del concurs musical *La voz* d'Antena 3. L'any passat els mitjans també van parlar d'ell ja que la Guàrdia Urbana de Lleida li va interposar quatre

denúncies per desobeir i insultar els agents. Segons la versió de la policia, li van demanar que s'identifiqués, l'artista s'hi va negar i va emetre l'incident en directe per les xarxes socials. Curiosament, un dia abans Isaiah havia sigut l'encarregat de dirigir l'acte de presentació de la llista electoral del candidat d'ERC a la paeria de Lleida, Miquel Pueyo (que va acabar perdent l'alcaldia a mans del PSC). Ara, ben aviat, amb els Koers ja enterrats, torna la veu d'Isaiah en una nova etapa en solitari. Caldrà seguir-li la pista.

EL TEST

Jaume Parramon (L'Espardenya Teatre de Calldetenes)

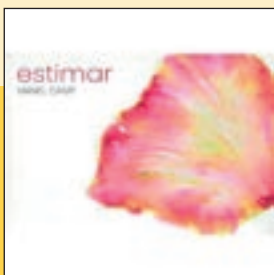

Primer instrument que vas aprendre a tocar. La guitarra, però no vaig prosperar gaire. **Primer grup/coral del qual vas formar part.** No em deixaven entrar enlloc. **Primer disc que et vas comprar?** No sé si va ser algun de Pink Floyd o algun de Bob Dylan. Un dels dos. **Quants discos tens aproximadament?** En dec tenir uns 60. **Salva'n tres (de discos).** *Horses*, de Patti Smith; *Transformer*, de Lou Reed, i *Verges 50*, de Lluís Llach. **Grups o músics de capçalera.** Els músics, grups i artistes que ja he anat citant.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

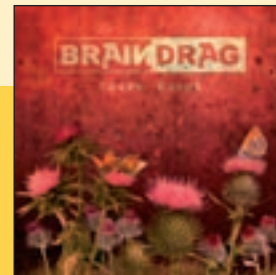
MANEL CAMP 'Estimar'

Nou disc del pianista i compositor manresà Manel Camp, conegut sobretot per la seva feina a l'hora d'*endreçar* i arranjar peces de patums de la Nova Cançó com Lluís Llach, Maria del Mar Bonet, Raimon o Joan Isaac. Últimament es dedicava a treure discos amb peces escrites per ell mateix, però a *Estimar*, després de gairebé tres dècades sense fer-ho, ha tornat a adaptar cançons d'altri sol al piano. Així, passen pel seu sedàs "Al otro lado del río", de Jorge Drexler; "You've Got a Friend", de Carole King, o "País petit", de Llach.

BUFANÚVOLS 'Cel de danses'

El disc no enganya i no hi ha invents ni artificis ni pinzellades urbanes per sonar modern. És folk clàssic de tota la vida, sincer, per ballar a les places i carrers. L'àlbum, el tercer dels vallesans Bufanúvols (que van tenir la base d'operacions a Menorca durant mitja dècada), recull músiques de diferents països com dues danses irlandeses, una romanesa, una portuguesa, una de l'Orient Mitjà, dues de les Balears, un vals anglès, una dansa grega, una occitana, una dels Balcans, dos temes propis (*Xotis de Ridaura* i *Hassaposerviko dels alls tendres*) i una cançó sud-africana.

BRAINDRAG 'Coure roent'

La banda barcelonina de metal alternatiu Braindrag continua creixent i fa un pas endavant amb *Coure roent*, el seu últim àlbum. El grup, liderat pel guitarrista Enric GS (exlíder dels mítics Acció Directa), té cantant femenina al capdavant (Mireia Pérez) des de 2019 i es nota que aquests últims temps s'ha dedicat a solidificar la proposta. Fan metal, sí, però a les peces també hi ha rock, grunge, elements electrònics i pas-satges ètnics que enriqueixen el seu so. Dels set temes que té el nou treball –cap baixa dels cinc minuts– quatre són en català.

8è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

LA MEMÒRIA DE L'AMOR

Cristina Orti Segarra Granollers

Il·lustracions: Maria Peix

Les 09.20. Merda! Com pot ser que sempre se'm tiri el temps al damunt? M'he llevat que encara era fosc i al final em toca córrer. No ho entenc, de veritat. D'acord. Menteixo. Sí, ho entenc. És ficar-me a la dutxa, amb l'aigüeta calentona i... se'm para el temps. Què voleu que us digui! Sempre em dic a mi mateixa: "Paula, una dutxa de cinc minuts". Però quan me n'adono, porto més de deu minuts sota l'aigua, amb els ulls tancats i pensant en coses tan transcendents com que caldria fer una repintada al sostre del bany per evitar les maleïdes taques d'humitat.

M'estrenyo bé la cua, em poso les meves Converse roses, llanço les claus i el mòbil dins de la meva tote bag, en la qual es pot llegir "Xino-xano", i penso que justament això és el que no puc fer ara si vull arribar a temps a la meva cita.

Surto al carrer i quedo ben enlluernada. Fa un dia preciós. Sembla que la dita de *maig arribat, gec descordat* és certa. Em lamento per no haver agafat les ulleres de sol, fins que, un minut més tard, m'adono que les porto al cap fent la funció de diadema.

Camino a pas ràpid en direcció a la Porxada, on he quedat amb la Martina a les 09.30. Fa dies que no ens veiem i ens hem d'explicar les darreres novetats. El mòbil està bé per no perdre el contacte, però res com una trobada per fer un bon safareig, o per pixar-nos de riure amb les absurditats que ens arriben a passar. Tot i que últimament el tema estrella de la Martina és el seu casament. Només queden dos mesos i està dels nervis. En Lluch, el seu xicot, l'ajuda, però ni molt menys al nivell d'autoexigència d'ella.

Arribo a la Porxada a les 09.35. Bon rècord! Només cinc minuts tard. Miro per tota la Plaça i no veig la Martina. Això sí que és estrany. Ella és de les que arriben cinc minuts abans.

De cop, em sona el mòbil. Veig el nom de Martina en pantalla.

–Ei cuca, què passa? –pregunto sorpresa.

–No t'ho creuràs, Pauli, tia! –respon quasi plorant.

–El què?

–M'han trucat de la botiga del vestit. Es veu que tenen dos vestits iguals per fer arranjaments, i sense voler han barrejat les mides, i ara no saben quin és el de cada núvia. Així que em demanen que m'hi apropi ara, en un moment, per tornar a emprovar-me'l. T'ho pots creure?

–Ostres, Martina, m'havies espantat!

–És que no et sembla per espantar-se? Imagina que em donen el vestit d'una altra noia!

–Però no ha passat, Tineta! I et demanen que hi vagis per solucionar-ho. Ves-hi! Que jo faig una volteta pel centre i me'n torno cap a casa.

–És que em sap molt greu, fa molt que no ens veiem.

–Hi ha més dies que llonganisses. Corre!, que com et tanquin la botiga per culpa meua no m'ho perdonaré mai.

–Et truco quan surti de la botiga i si encara estàs voltant fem un vermutet a La Fonda, sí?

–D'acord. Vinga! Que no arribes!

Penjo la trucada amb un somriure als llavis. Camino, millor dit, passejo, fins que arribo a la plaça de l'Església. I quina casualitat! Just entra una núvia agafada del braç de qui deu ser el seu pare o, en qualsevol cas, un dels homes més feliços en aquest moment. Faig una foto i li envio a la Martina: "Aquesta seràs tu ben aviat!".

Continuo fins arribar a una de les terrasses des de la qual podré gaudir com a espectadora en primera fila de la sortida dels nuvis i de tots els seus convidats. Digueu-me tafanera, no em sentiré ofesa. És una realitat com un temple! No us negaré que veure una núvia em produeix una sensació agredolça. Veure la felicitat dels altres sempre és bonic, però també et fa reflexionar sobre la teua pròpia felicitat. I en moments així sempre hi penso: què passaria si ens donéssim una segona oportunitat en Raimon i jo? En Raimon va ser el meu xicot durant quatre anys. Ens vam conèixer a segon de carrera, ell era l'amic d'un amic d'una amiga. Ens vam caure bé des del minut u, i a la setmana ja sortíem junts. La nostra relació sempre va ser perfecta. Potser massa. Tant, que quan les coses es van posar un pèl magres, cap dels dos va saber reconduir la relació i vam triar l'opció més fàcil: deixar-ho córrer.

Han passat tres mesos ja, i no hi ha dia que no pensi en ell. Després de quatre anys junts, hi ha massa records, massa coses que et recorden a aquella persona: una cançó, una olor, una pel·lícula, una peça de roba, un menjar... Sé que a ell li passa el mateix. Ho sé perquè el Lluch és el seu amic (l'amic de l'amic...), i l'hi va dir en el darrer sopar que van fer: "Encara l'estimo i no entenc per què no estem junts".

Jo tampoc ho entenc. I de sobte, tinc la immensa temptació d'enviar-li un missatge. Agafo el telèfon i miro la pantalla en silenci, com esperant un senyal que em confirmi que estic fent allò correcte. Obro el WhatsApp, i busco la seva foto de perfil. De cop allà hi és, el senyal. El que necessitava per saber que faig el correcte. En Raimon ha canviat la seva foto de perfil, i on abans apareixia una fotografia seva pensatiu, ara hi ha una fotografia de les illes Medes. Sé que d'alguna manera és la seva forma de dir-me que pensa en mi, i en tots els capvespres que vam passar estirats a la sorra veient les illes per una banda i el sol marxar per l'altra.

I sense donar-hi més voltes, em llanço: "Hola, Raimon, com va tot?". Com va tot? Es pot ser més simple? No hauria estat millor, Raimon, et trobo a faltar? En qualsevol cas, missatge llançat, ara només cal esperar la seva resposta.

I en aquestes estic quan, de sobte, apareix una velleta pel meu darrere.

–Hola, bonica, et fa res si m'assec amb tu? Estantotes les taules plenes.

Aixeco el cap i veig que és cert, en els darrers minuts han començat a omplir-se totes les taules. Parelles, famílies, amics... tothom aprofita el dia

tan maco que fa per esmorzar a la fresca.

–Sí, sí, seguei, seguei

–li dic a l'àvia, una dona que rondarà els vuitanta.

La dona s'asseu, i mentre l'observo. Va molt arregladeta, amb una faldilleta pel genoll de color verd oliva, una brusa marró clar i una americana a joc amb la faldilla. Porta els cabells agafats amb un passador del mateix verd que la roba. Va maquillada, però sense excessos. Una mica de pintallavis, i una miqueta d'ombra d'ulls. Li observo les mans, unes mans que, de ben segur, amb cada arruga podrien explicar una bonica història viscuda. Veig que porta anell de casada.

Maria de les tories

–Em sap greu si et destorbo, em demano un cafè i marxo –em diu l'àvia.

–No pateixi, de veritat. No espero a ningú, o sí...

–responc mirant el telèfon.

–Esperes una trucada important? El teu xicot?

I de cop aquella àvia, amb una mirada tan dolça i tan plena de calma, em provoca un atac de confiança.

–Espero resposta del que “era” el meu xicot.

–

Vaja. I què va passar perquè ja no ho sigui?

Just ve el cambrer a prendre nota. Un tallat i una aigua, demanem.

–Tonteries –continuo responent a l'àvia–, malentesos suposo. Donar per fet que l'altre ja sap el que sentim.

–Aix! Com t'entenc... A mi em va passar el mateix amb el meu Franciscu, que al cel sia –diu l'àvia mirant al cel–. Mira! Ell treballava de xofer d'uns senyors de molts diners aquí Granollers, i jo cada dia passava per davant seu per anar a les classes de costura. Ens miràvem. Ai, Verge Santa com ens miràvem! Jo, quan li veia els ulls clavar-se en els meus, em moria de la vergonya i em posava vermella com aquella pilota –diu assenyalant la pilota d'unes nenes que juguen a la plaça–.

Però l'un per l'altre, cap deia res. Eren altres temps, també és veritat. Però saps al final qui va dir la seva?

–Ell? –pregunto encuriosida.

–Doncs no! –exclama l'àvia somrient–. Jo! Aquí on em veus, va arribar el dia que vaig dir: aquest no se m'escapa, com que em dic Pepita! I al passar per davant seu, vaig fer veure que em queia un ral. Ell es va ajupir a agafar-lo i me'l va donar. I en guardar-lo al moneder, li vaig donar les gràcies i em va demanar com em deia. Ell va dir que es deia Ciscu, i em va preguntar si voldria anar a fer un volt aquella mateixa tarda, quan plegués de la feina. Jo em vaig fer la interessant dubtant, però em moria de ganes de dir-li que sí! I aquella mateixa tarda va anar a buscar-me a casa meva, va conèixer els meus pares, i mai ens vam separar fins que Déu ho va voler fa dos anys.

–Ai, quin greu... –li dic sincerament commoguda amb la seva història.

El cambrer ens porta les begudes, i tant la Pepita com jo fem un glop ben llarg.

–No passa res. La vida és així. Hem d'anar deixant lloc als que venen, que aquí no hi cabem tots! –riu la Pepita–. Per sort, no em vaig quedar sola. Tinc la meva filla, la Glòria. És un àngel, de veritat. Des que va morir el seu pare que em cuida tant... estic tan orgullosa d'ella. Perquè no és fàcil criar un fill, eh? Tu encara ets molt jove! Però el dia que tinguis un fill, veuràs que tot gira al seu voltant. Però la meva Glòria sempre va ser un tros de pa, ja de ben petita. Ella i el Franciscu són els amors de la meva vida.

La Pepita s'acaba el tallat gairebé com un xarrup i s'aixeca d'un bot.

–Ja marxa? –li pregunto amb certa tristesa.

Reconec que la conversa em tenia ben distreta.

–Sí! Haig d'anar a buscar la meva filla, que avui ens toca mirar sabates noves.

I amb un somriure, acomiada la Pepita. M'acabo l'aigua i marxo cap a casa. La Martina no m'ha dit pas res, així que imagino que deu estar ben atabalada amb el vestit. I jo, la veritat, tinc ganes d'agafar el sofà i fer la mandrosa.

Una setmana més tard, aconseguim trobar-nos la Martina i jo. Just m'està explicant tota la peripècia del vestit quan de lluny veig la Pepita. Va acompanyada.

–Un segon, Martina –li dic deixant-la un moment amb la paraula a la boca–. Torno de seguida.

I m'apropro a saludar l'àvia.

–Bon dia, Pepita!

La Pepita no es gira, però sí que ho fa la senyora que l'acompanya.

–Hola, bonica, que la coneixes? Ets de la llar d'avis?

–No, no –responc–. Ens vam trobar fa uns dies compartint taula per fer un cafè.

–Mare? Què vas fer el dia que et buscàvem?

–pregunta la senyora que l'acompanya.

–Ets la Glòria?

–Sí... –respon dubtosa–. Com saps el meu nom?

–La teva mare em va parlar de tu.

–Com dius? –se sorprèn la filla.

–La teva mare. La Pepita –dic assenyalant-la, una mica sorpresa que no respongui a la nostra conversa–. Em va dir que tant tu com el teu pare, en Franciscu, sou els amors de la seva vida. Més maca! –exclamo contenta de recordar el que la Pepita xerrava feliç de la seva família. De sobte, la Glòria trenca a plorar.

–Perdona, he dit res mal dit? És pel teu pare?

–pregunto amb preocupació. No pensava pas provocar aquesta reacció, sinó ben al contrari.

–De debò la meva mare et va dir això? –pregunta la Glòria, eixugant-se les llàgrimes i acariciant la cara de la Pepita, que la mira somrient.

–Sí, però no entenc... –pregunto mirant les dues dones que es somriuen l'una a l'altra.

–La meva mare té Alzheimer –continua la Glòria–. Fa anys que no em reconeix. Però saber que et va parlar de mi... –la Pepita li acarona la cara, i somriu, però no diu res.

–No ho sabia... –murmuro–. Ella... Semblava tenir els records tan vius...

–De debò?

–Em va dir que estava molt orgullosa de la filla que havia criat, que era un àngel.

I trencant aquest moment tan intens, sento la Martina, de qui m'havia oblidat per complet, cridar-me.

–Em sap greu, però haig de marxar –lamento dir a la Glòria.

–No pateixis. Avui m'has fet més feliç del que creia que podia ser.

I amb aquella cara de felicitat i tendresa, marxo cap on és la Martina.

De cop sento una veueta cridar-me:

–Nena!

Em giro i veig la Pepita mirant-me.

–Espero que el teu xicot et truqués!

I amb un somriure d'orella a orella, afirmo amb el cap i marxo caminant amb la Martina, sabent que la Pepita sempre serà algú especial.

Escolta el pòdcast dels relats del 8è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

Hi col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: Núria Martínez Gibert, de Sant Esteve de Palautordera

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

337

 CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Remarques sobre els articles personals i els definits

Els articles personals *en* i *na* venen de les formes llatines de vocatiu *domine*, 'senyor', i *domina*, 'senyora'. A la part més poblada del català central han estat reemplaçats pels articles definits *el* i *la* (o *l'* davant noms començats per vocal o hac més vocal). Cal dir, però, que en els registres formals se'n sol prescindir en els casos que ara veurem.

No se sol fer servir davant noms de personatges públics o històrics, sobretot en registres molt formals: "Pompeu Fabra morí el dia de Nadal de 1948"; "Hem escoltat la 'Folia daliniana' de Montsalvatge". L'article (personal o definit) davant noms de personatges públics es pot trobar en usos familiars o informals: "en Pere Calders" i "la Mercè Rodoreda".

Tampoc no els trobem davant noms propis estrangers (tot i que en registres informals podem ben dir "en/el John Wayne", per exemple), bíblics, mitològics o de mons imaginaris: Moisès, Zeus, Apol·lo. Tanmateix, tots aquests noms exigeixen l'article definit quan van acompanyats d'un adjectiu prenominal ("el dissortat Èdip") o d'un complement restrictiu ("el Picasso dels anys 20").

L'article personal (*en*, *na* o *n'*) i el definit (*el*, *la*, *l'*) poden també ser usats amb noms d'animals domèstics o d'un ramat o de la cort ("la Negreta", "en Guerxo") i d'alguns objectes populars designats amb nom de persona, com ara les campanes ("La Beneta amb el seu so alertava els gironins"), alguns campanars ("el Miquelet de València"), alguns rellotges públics, barques i d'altres embarcacions.

Si el nom propi està precedit per un nom d'ofici, de càrrec o de parentiu, porta l'article definitiu: "la doctora Ribes", "el tiet Robert". Pel que fa als noms de tractament, alguns porten l'article no personal i d'altres, no. Diem "la senyora Enriqueta", però "mossèn Joan Serra i sor Mercè". L'article, d'altra banda, no és possible amb el verb *dir-se*.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

Material didàctic del Departament de Cultura per aprendre català adreçat a persones que tenen com a llengua primera l'amazic.

amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

UNITAT 10: El mercat i les botigues

Ho podeu trobar a: EL9NOU.CAT

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

JOC DE TRENS

L'Estat espanyol no ha estat sempre exemple d'excel·lència en processos de liberalització de mercat. De fet, ha estat més aviat tot el contrari si es prenen com a referència els processos seguits en els sectors de l'energia i les telecomunicacions. No es pot dir que aconseguissin objectius sòlids pel que fa a l'establiment d'una competència en favor dels consumidors. Van ser més aviat una invitació al camp qui pugui, amb un resultat que té molt de relleu de monopolis per oligopolis. Un efecte contrari al que hauria d'inspirar la voluntat de liberalitzar un mercat que actua en benefici de l'interès públic.

Un dels últims processos de liberalització ha estat el del sector ferroviari. Sense estar exempt d'imperficcions, el procés havia tingut efectes que apuntaven més cap a un benefici general: dos anys després que nous operadors entressin al mercat de l'alta velocitat, hi ha més viatgers i els bitllets s'han abaratit. Així ho avalen els informes de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència. En el cas del creixement de viatgers, ara n'hi ha 31 milions, que en són 10 més que abans de la liberalització. En dos anys i mig el nombre d'usuaris ha crescut el mateix que sota el règim de monopoli s'havia trigat deu anys a aconseguir. Que creixi el nombre d'usuaris no només és positiu per al sector, sinó que també té un component social important: si aquests mateixos usuaris haguessin optat per altres vies de transport (per carretera o en avió) per falta d'oferta o per uns preus massa elevats, l'impacte ambiental dels seus viatges hauria estat molt més intens que quan s'han mogut en tren.

El benefici en forma de preus també és notable. El mateix informe assenyala a una reducció en el cost dels trens d'alta velocitat entre Barcelona i Madrid del 21%, amb preus mitjans que han passat de 64 euros per trajecte a 51. L'informe també apunta a un benefici més per al consumidor, com és que el servei es presta amb més eficiència.

Aquesta situació podria portar perfectament el govern de torn a exposar fins a quin punt els beneficiats són els consumidors i, fins i tot, a penjar-se

alguna medalla, però no és el cas. El ministre del ram, Óscar Puente, ha decidit que els preus han baixat massa i apunta directament a un dels operadors, Ouigo, com a responsable de pràctiques de *dumping*, enteses aquestes com l'acció deliberada d'una entitat d'oferir serveis o articles per sota del cost de producció amb l'objectiu de treure els competidors del mercat. El ministre ha amenaçat de manera reiterada aquest operador a portar les seves pràctiques comercials davant les autoritats de la competència.

Ouigo és la filial de baix cost de l'operador públic francès SNCF. Va ser la primera companyia que va trencar el monopoli de Renfe i la seva marca d'alta velocitat AVE. Va tenir les portes relativament obertes al sistema ferroviari espanyol, i la resposta francesa a l'interès de l'operador públic espanyol Renfe està sent, certament, més restrictiva. Es podria entendre, tot i que el ministre no ho cita explícitament, que les seves afirmacions són una rèplica a la poca predisposició francesa a permetre que Renfe operi en les línies més rendibles d'aquell país. Però com que no ho fa explícit, el que dona a entendre és que no li sembla positiu que hi hagi més trens, més eficients, més barats i amb més usuaris a una xarxa d'alta velocitat espanyola que,

per cert, tots els estàndards internacionals consideren desproporcionada.

La posició que expressa el govern espanyol és de crítica a unes pràctiques que, suposadament, estan portant a pèrdues importants als tres operadors de l'alta velocitat a l'Estat. Però Puente considera que "la competència ha de permetre que les empreses tinguin beneficis o, com a mínim, no tinguin pèrdues". Parla, en part, en defensa de Renfe, que si bé pública, és una empresa dins de la competició pel servei. Seria desitjable que no es fes tan evident que té un dels àrbitres tan a favor. Renfe, que per plantar cara a Ouigo i a Iryo, la tercera companyia en discòrdia, de capital italià, va llançar la marca també de baix cost Avlo, també tancarà amb pèrdues l'exercici. Tot plegat, amb un rècord de viatgers.

Sortir en defensa dels resultats d'una empresa pública tindria sentit, si no fos perquè el govern espanyol té un paper determinant per evitar que aquestes pèrdues siguin tan elevades. Adif, l'empresa que gestiona les infraestructures ferroviàries –vies, catenàries...–, cobra uns cànon molt elevats per la utilització d'aquestes infraestructures. Els tercers més alts d'Europa, per ser exactes, només per darrere del Regne Unit i França. Com més s'utilitzin les vies i les catenàries, més cobra. I, de fet, els cànon d'Adif, que com Renfe és una empresa pública, representen la part més elevada del cost del bitllet.

El Ministeri demana que no es cobrin preus tan baixos perquè les operadores entren en una indesitjable espiral de pèrdues, però manté uns costos de serveis molt elevats. Si el reduís, també ho farien pèrdues per als operadors, i aquesta seria la millor manera de mantenir els beneficis de la liberalització de millors preus i millor servei per incrementar el nombre d'usuaris d'un mitjà de transport més net que el vehicle privat o l'avió. Quan el beneficiat és el consumidor, el Ministeri intenta beneficiar la seva empresa Renfe. Quan el consumidor és el perjudicat per un servei objectivament dolent com el de Rodalies, el Ministeri defensa Renfe. L'empresa per davant del consumidor és una curiosa reinterpretació dels conceptes del progressisme.

FREPIK

INDICADORS

Menys noves empreses

El nombre de societats constituïdes a Catalunya es va reduir un 7% aquest mes de maig. Segons dades provisionals de l'Institut Nacional d'Estadística se'n van crear 1.903, en el que representa el mes de maig menys prolífic des de 2021. La xifra és també més baixa, en un 21,8%, que el mes precedent. Les societats creades aquell mes sumen un capital de 79,9 milions d'euros.

Remuntada promotora

L'edificació d'habitatges nous repunta un 40% a Catalunya en la primera meitat de 2024. Segons dades del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC), en el primer semestre de l'any se n'han construït 10.394. És la millor dada dels últims deu anys. Els registres s'extreuen dels projectes d'obres visats, obligatoris per començar obres i noves intervencions en edificis.

EMPRESA

David Megías / Director d'FLM Vic

El relleu generacional a la pime

Aquest tema, de vital importància per a la pime i un miler de vegades comentat en articles com el d'avui, és i serà un problema constant en les empreses per no abordar-lo de la forma adequada a la seva importància.

La manca de planificació i anticipació als relleus generacionals succeeix tant en les empreses familiars amb els seus membres destinats a la futura gerència, com en llocs de responsabilitat d'ocupació amb una àmplia trajectòria en l'empresa i que s'han de reemplaçar per jubilació.

En tots els casos, el relleu generacional és un dels punts decisius per a la continuïtat i el bon estat de salut de l'empresa.

La planificació, el pla d'acció i el calendari d'aplicació comporta una responsabilitat i una implicació total de les diferents parts involucrades

en la seva execució per assolir amb èxit l'adequada transició en la gestió.

Aquesta transició és un creixement sostingut en tots els aspectes importants en la gestió, siguin exògens o endògens, fet que protegeix la productivitat i l'eficàcia organitzativa i, per tant, la rendibilitat.

Després d'aquesta breu exposició, podem pensar que la importància dels canvis en la gestió empresarial tenen la lògica de tractar-se de forma adequada.

Així doncs, per què la majoria de les pimes tenen problemes en aquest àmbit? Per què la falta de rigor en aquest assumpte porta les empreses a problemàtiques importants en les substitucions, tant del relleu familiar com del relleu de llocs vitals per al seu funcionament?

Doncs bé, en uns casos és simplement perquè, de forma subconscient, ens creiem eterns i voldríem decidir quan i com donar peu al canvi. Això sí, sempre que els fills ho facin tot com nosaltres volem, la qual cosa suposa un error. I és que l'empresari no té en compte la seva pròpia empresa i els canvis que s'estan produint al seu voltant, fet que pot esdevenir el principal inductor al fracàs. En aquests casos, tot es fa tard i sense concreció, provocant sovint problemes en l'entorn familiar.

En altres casos, l'empresa es basa en un format de treball en els principals llocs de responsabilitat, sigui familiar o d'empleats fidelitzats durant anys que són ja part important de la presa de decisions, que comporta formes d'actuar i gestionar totalment personalitzades amb el risc que això suposa si manca aquest enllaç.

Aquest tipus de format empresarial està con-

demnat a problemes futurs amb total seguretat, per no haver preparat l'organització amb l'adequada implementació dels estàndards, els procediments i l'adequada assignació de tasques i funcions per al canvi generacional pertinent.

Els casos que hem comentat són els més freqüents a la pime, tot i que no són els únics. Es continuaran publicant un grapat més d'articles sobre aquest tema, però el més important és que els empresaris comencin a donar-li una major importància en el seu dia a dia i cerquin ajuda de professionals que els facilitin el camí.

Segur que les empreses els ho agrairan encara més en la continuïtat, la competitivitat i la rendibilitat.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

Gelat de cítrics

El gelat de cítrics és una opció refrescant i deliciosa per a l'estiu. Aquesta recepta és fàcil de seguir i utilitza ingredients naturals per aconseguir un sabor intens i autèntic.

INGREDIENTS

- 2 taronges
- 2 llimones
- 2 llimes
- 200 grams de sucre
- 500 mil·ligrams de nata per muntar (35% de greix)
- 250 mil·ligrams de llet sencera
- 4 rovells d'ou

PREPARACIÓ

Prepara els cítrics

Ratlla la pell de tots els cítrics evitant la part blanca, que és amarga. Després, esprem les taronges, les llimones i les llimes per obtenir-ne el suc. Hauries de tenir aproximadament 250 mil·ligrams de suc en total.

Fes la base del gelat

En una olla, barreja la llet, la nata i la ratlladura dels cítrics. Escalfa la barreja a foc mitjà fins que comenci a bullir. Retira-ho del foc i deixa-ho reposar durant uns 15 minuts perquè s'infusioni bé amb el sabor dels cítrics.

Prepara la crema anglesa

En un bol gran, bat els rovells d'ou amb el sucre fins que la barreja sigui suau i de color pàl·lid. A poc a poc, afegeix la barreja de llet i nata a la barreja d'ous, remenant constantment per evitar que els ous es coagulin.

Cuina la crema

Torna la barreja a l'olla i cuina a foc baix, remenant constantment, fins que espesseixi i cobreixi el dors d'una cullera. No deixis que bulli, ja que això faria que els ous es coaguessin.

Refreda-ho i afegeix-hi el suc

Quan la crema estigui llesta, retira-la del foc i deixa-la refredar completament. Un cop freda, afegeix-hi el suc dels cítrics i barreja bé.

Congela-ho

Si tens una geladora, segueix les instruccions del fabricant per congelar el gelat. Si no tens una geladora, posa la barreja en un recipient hermètic i col·loca-la al congelador. Remena-ho cada 30 minuts durant les primeres tres hores per evitar que es formin cristalls de gel i així obtenir una textura més suau.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Sergi Soler

'Kinds of Kindness'

De Kelsey Mann

Com boles de billar

Tot just havent passat mig any de l'estrena de la superproducció de *Poor Things*, Lanthimos estrena *Kinds of Kindness*, comptant amb molts dels actors que ja van participar en l'anterior, tan sols canviant Jesse Plemons per Mark Ruffalo en els personatges principals. A part de l'elenc, la resta canvia.

Si *Poor Things* destacava pel seu barroquisme: el decorat, la història plena de personatges, detalls, escenes i diàlegs enginyosos –també delirants i surrealistes–, *Kinds of Kindness* torna a l'estranyesa d'allò familiar, al minimalisme escènic, a l'allargament de plans i als diàlegs secs. Tampoc és que es torni als camins de *Caní* (2009) o *Alps* (2011), però sí que s'hi endevina una mateixa consciència.

Kinds of Kindness són tres històries independents, totes relacionades amb l'amabilitat i les relacions. Històries dutes al paroxisme, tal com mites grecs, que ens serveixen de metàfora per les nostres vicissituds relacionals. Un home que té la vida dictada pel seu amo, un altre que creu que li han canviat la dona, i una dona que és fidel al seu marit-sectat per por de contaminació de la resta. Veiem formes tètriques d'*estimar*, o potser, més aviat, de ser esclau del suposat amor d'algu altre. Fa feredat i no té sentit fins a quin punt podem arribar a patir per unes engrunes

d'afecte, reconeixement o guia, així que el to absurd de Lanthimos és un exemple de casament ideal entre substància (el què s'explica) i sistema (l'estructura que l'explica). Si en una escena Jesse Plemons demana a Emma Stone que es talli un dit si realment l'estima, allí s'hi concentren milers i milers de petits sacrificis que hem demanat –implícitament o explícitament– ben normalment a la nostra parella. De quina altra forma podríem captar la transcendència i alhora absurditat d'aquests sacrificis? Tallar-se un dit és la solució defamiliaritzadora i suggestiva que sol utilitzar Lanthimos per assenyalar tota l'estranyesa que ens envolta.

Un altre fet curiós és que en les tres històries hi ha els mateixos actors fent de personatges diferents. Tot i les diferències, sí que semblen compartir un rol semblant en les tres històries. Se solidifica un caràcter, com si fossin el mateix tipus de persona –o la mateixa persona, literalment– en una vida –o dimensió!– inferida per una sèrie de situacions completament diferents de les altres dues. Així s'acaba d'arrodonir el caos d'aquesta vida, en què les persones sovint funcionen com boles de billar, empeses per un pal que és el sentir-se estimat. Una cosa molt feixuga, de vegades.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

L'«Stabat mater» de Pergolesi, a les Nits de Vallromanes

«Entre el cel i la terra: l'«Stabat mater» de Pergolesi». Amb Musica Illustrata. Nits Musicals de Vallromanes. Casal de Cultura. Dissabte, 13 de juliol, 21h.

Musica Illustrata interpretarà aquesta obra mestra, sota la direcció de Jakob Viñas, en què la música combina elements de la tradició polifònica amb el nou estil galant, que es caracteritza per la seva senzillesa i claredat. Es tracta d'una obra commovedora i universal, que emociona els oients d'arreu.

Korrontzi torna al Rodafolk

Korrontzi. Teatre Eliseu, Roda. Diumenge, 14 de juliol, 19.00h. El grup basc Korrontzi torna al festival Rodafolk. Serà la tercera vegada que la banda liderada per Agus Barandiaran pujarà a l'escenari del Teatre Eliseu, en aquesta ocasió per fer parada en la gira del seu 20è aniversari. Acompanyaran Barandiaran set músics i dos ballarins. Plegats faran un repàs del seu repertori impregnat de la música tradicional del País Basc.

ORIGINAL

VS.

REMAKE

'I'

País: Estats Units

Direcció: Tommy Lee Wallace

Intèrprets: Tim Curry, Richard Thomas, John Ritter, Annette O'Toole, Harry Anderson, Dennis Christopher i Tim Reid.

Quan es tracta de pallsos esgarrifosos, potser no n'hi ha cap de tan icònic com Pennywise. Aquesta minisèrie del gènere de terror basada en la novel·la homònima de Stephen King relata com un grup de nens marginats descobreixen Pennywise i juren destruir-lo. En aquesta entrega, Tim Curry fa una excel·lent feina equilibrant les dues facetes del pallaso. I a diferència del *remake*, la pel·lícula original compta amb uns personatges amb uns trets característics molt més destacables.

1990

2017

'II'

País: Estats Units

Direcció: Andrés Muschietti

Intèrprets: Jaeden Martell, Bill Skarsgård, Finn Wolfhard, Jack Dylan Grazer, Wyatt Oleff i Jeremy Ray Taylor.

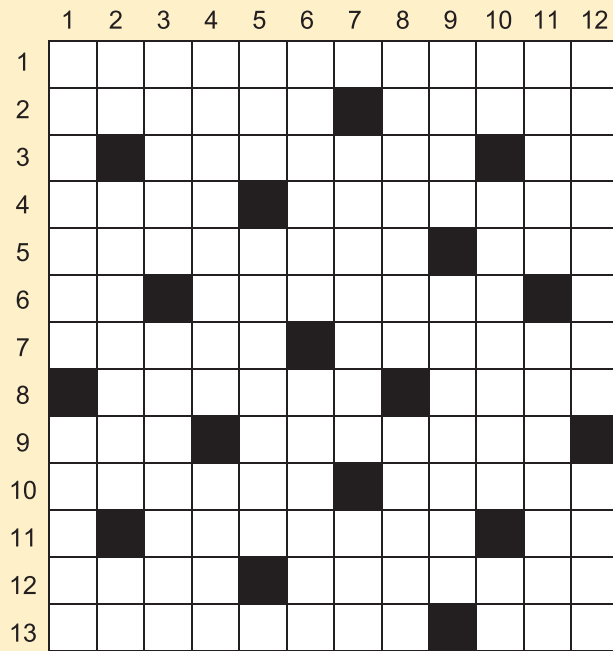
L'actuació de Bill Skarsgård, com a pallaso Pennywise, és més sinistra i menys còmica, la qual cosa la fa més efectiva per al material, que amb l'animació terrorífica i la direcció de Muschietti aconseguen que el personatge sigui molt més amenaçador que en l'original. Una escena a destacar per la seva implicació molt més gràfica que en la pel·lícula del 1990 és la de la famosa obertura del desguàs. Per altra banda, en aquesta versió el final és molt més subtil, sense la ridícula intervenció alienígena.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Col·leccions de documents que causen complicacions en apilarlos / 2. Capdavanter en el desmuntat de la illada. Ni abdicà ni deduí, xuclà com un marcià / 3. Col isolada. En cas de meningitis li tocarà el rebre. Anima de sant / 4. Un algerià a can Carabén. Aquest també és magrebí, d'una mica més enllà / 5. Fase de la meiosis en què la cèl·lula arriba a la meta. Resen sense vocalitzar / 6. L'H tal com sona. Envernissaria l'amant andalusa. El capciró del dit / 7. Esguard de biaix per veure quasi tot el recull. Rancúnia guardada arran de cor / 8. Calmós com un diumenge d'òpera. Tovalles de menú / 9. Votar sense cap ni peus. La cafeïna de l'os / 10. Si a sa mare li diuen foca no s'ofèn pel pes ans per l'espècie. Estan en consonància amb els nebotets / 11. Un quart de vuit. Malaltia del part, com si fos la psicosi de la gestant. Extrems del Rayo / 12. Policromia ocular. Sembla massa igual, és culpa de les propietats físiques / 13. Desbordada per darrera, com la Maitena. Sopar igual que votar.

VERTICALS: 1. A la cassola de casa de la Bonet no en falta mai. Evident com a conclusió / 2. Part interior de la roda. Tant de carn, tant d'espècies i tant de medicina. Abracen en Recared / 3. Uns ho troben fàcil, altres torrat. Fa ulular de nostàlgia per les genives sanes / 4. Poble ras, xusma, quan l'envelat és ple i balla. Segons com eres apareixes insòlitàment serè / 5. Nii arbre amunt. Al cel rivalitzen amb àligues i a Vilafranca amb castells. Al mig de res / 6. No se'l cruspiran mai en un aplec lleidatà. Aquest el que sembla és igual de fart / 7.

Al peu de la lletra. Jocs de l'orgue de 8', com nasos en tinards. Suo increïblement per un mal sou / 8. Por de no ser a temps a can Roca. Organitzacions com ara televisions / 9. Fa segles que es va separar del celta. Acovardit, com un impuls reprimat / 10. Encara són a la roda. Que es pot empenyar, com sempre. Emmarquen la reunió / 11. Lligats com cordons. S'hi entra per Banys Nous per anar amunt, a picar / 12. Una de les sinandres, que són plantes. Posa de mala manera el primer plat.

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: difícil

	6	4	7	9				
3	2	7						
8				2			4	3
	8		6		2			7
5							3	4
		2						6
			8					
7					5	4		6
6	8		4	7			5	

Dificultat: molt difícil

		5				8	9	
6					9			
			2			7	4	3
	9		4					5
					7			
4	3				5			
	7			2	1	6	5	
	6		3				8	2

QUADRE NUMÈRIC

	+	6	-		4
+		+		+	
	-	4	-		-2
-		+		+	
2	-	8	+		-1
8		18		15	

SOPA DE LLETRES

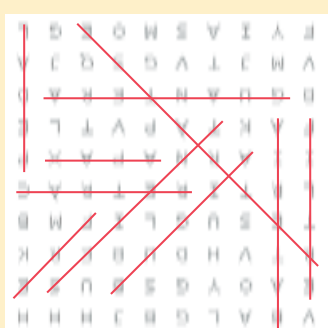
V	B	A	L	G	B	J	H	H	H
C	A	O	Y	G	S	B	U	S	C
R	T	V	H	D	U	B	E	R	K
T	E	S	U	G	L	I	F	M	B
L	R	T	I	R	E	T	R	À	C
I	I	A	R	N	A	P	A	X	P
F	A	K	T	À	P	V	T	I	F
B	G	U	A	N	T	E	R	A	D
V	M	J	T	V	G	S	Q	J	A
F	Y	I	A	S	M	O	E	G	L

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Bateria
- Bugia
- Càrter
- Estàrter
- Filtre
- Fre
- Guantera
- Pedal
- Seient
- Xapa

SOLUCIONS

	15	18	8
-1	5	+	8
		+	
-2	7	-	4
		+	
	3	-	6
	1	+	6

6	1	8	3	4	7	9	5	2
7	9	3	2	1	5	4	8	6
2	4	5	8	6	9	3	7	1
9	3	2	5	7	4	1	6	8
5	7	6	9	8	1	2	3	4
4	8	1	6	3	2	5	9	7
8	5	9	1	2	6	7	4	3
3	2	7	4	5	8	6	1	9
1	6	4	7	9	3	8	2	5

2	1	4	5	6	8	9	3	7
5	6	9	3	7	4	1	8	2
3	7	8	9	2	1	6	5	4
4	3	7	6	9	5	2	1	8
1	5	2	8	3	7	4	6	9
8	9	6	4	1	2	3	7	5
9	8	1	2	5	6	7	4	3
6	4	3	7	8	9	5	2	1
7	2	5	1	4	3	8	9	6

A	D	A	R	E	P	U	S	O	T	R	O	P	A
I	R	I	S	O	T	S	O	T	S	O	T	S	O
V	A	L	E	N	O	S	E	S	E	S	E	S	E
B	A	L	E	N	O	S	E	S	E	S	E	S	E
O	T	A	O	S	E	S	E	S	E	S	E	S	E
P	L	A	C	O	S	E	S	E	S	E	S	E	S
R	E	U	L	L	R	A	N	C	O	R	E		
A	G	L	A	C	A	R	I	A	D				
M	A	R	A	S	E								
A	R	A	B	E	I	N	G	E					
L	A	N	I	N	G	E							
A	D	A	B	L	L	I	L	A	B	D	U	I	
C	O	M	P	I	L	A	C	I	O	N	S		

Dificultat: difícil

Dificultat: molt difícil